

15. februar 2010

UPA 2010/140

Inatsisartut Suleriaasianni § 32 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiupparput:

1. januar 2011 aallarnerfigalugu Naartuersittarnerup akileeqataaffigineqartalernissaannik Naalakkersuisut sulissuteqaqqullugit Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.
(Inatsisartunut ilaasortaq Malik Berthelsen, Siumut)

Tunngavilersuut:

Naartuersinneq nappaataangilaq. Naartuersinneq imminut piumaffiginerulaarnikkut pinngitsoortitsinneqarsinnaavoq.

Naartuersittartut qanoq isertitaqartigineri nalunaarsorneqarneq ajorput. Taamaattumik Peqqissutsimut Naalakkersuisup naartuersittartut ilinniagaqarsimanngitsuunerarlugillu kalaallisuinnaq oqaaseqartuunerarmagit uppersaatit atussallugu naammanngilaq. Aamma kalaallisuinnaq oqaaseqartuuneq imminut paarisinnaannginnermik isumaqanngilaq.

Tamatta assortuussutigisinnaagunangilarput Nunatsinni inuttussuseq eqqarsaatigalu inuit taamak ikitsigaluta ukiumut naartuersittartut 850-900 missaaniittuaanalersimasut amerlavallaarujussuartut.

Marlunngorneq 2. februar 2010, Peqqinnissaqarfiup aaqqissuteqqinnissaanut isumasioqatigiinnitsinni, Peqqissutsimut Naalakkersuisup naggasiilluni oqaaseqarnermini oqariartuutaa assut nuannaralugulu isumaqatigaara, ima oqarmat, **”piffissanngorpoq innuttaasut Peqqinnissaqarfimmuut isiginnitaasiisa allanngortinnissaat, tassa innuttaasut imminnut paarinerulertariaqarput”**.

Tamannarpiaavorlu uanga nammeneq politikkit suliniarninni inuttut pingaarnepaatillugu sulissutiginiakkama qulequtaa, tassaasoq ”Peqqinneq akisussaassuseqarnerlu”.

Naartuersittarnerup akeqalernissaa oqallisigineqalermat oqaatsit sakkortuut assigiinngitsut anninneqartarput, taanmaattoqarnissaami aamma naatsorsuutigereerpara. Ajoraluartumik siulitta ileqqorinngisaannik ilatsiinnarnermik ullumikkut ileqqoqalersimavugut. Utaqqiinnarpallaalersimavugut isumalluuteqarpallaalersimallutalu! Tamannalu allanngortinniarutsigu politikkit nakimaatsumik sapiissuseqartariaqarpugut.

Ukiopassuanngulerpummi paasititsiniaanerit assigiinngitsut, pinaveersaartitsinerit assigiinngitsut, oqaqqissaarinerit assigiinngitsut kiisalu naartunaveersaatit assigiinngitsut kikkunit tamanit akeqanngitsumik pineqarsinnaasut misilittaraluarlutigit. Misilittakkallu takutippaat taamak saamatigisumik periuseqarneq iluaqutaasimanngitsoq, naak Inuunerittap anguniagarigaluaraa ukioq 2012-mi naartuersittartut affaannangorsimanissaat. Ullumikullu ukiut taamanikkornissaanut marluinnanngorput ajoraluartumillu suli ikiliartulernerannik takussutissaqarata. Ajornartorsiutip aaqqinniarnissaanut Nunatta avataaniit uparuarneqarnissarput utaqqeqqaanngikkaluarlutigu allannguinnissatsinnut piffissanngorsorinaraluarpoq.

Naartuersittarnerup akeqalernissaanik siunnersuuteqarninni arnat pisinnaatitaaffiaarneqarnissaat pinerluttunngortinneqarnissaalluunniit anguniagaanngilaq. Naartuersittarneq akeqaleraluarpalluunniit naartuersissinnaaneq pisinnaatitaaffiujaannassaaq, soorunami!

Killormuanik siunertaavoq innuttaasut imminnut paarinerulernissaannik akisussaassuseqarnerulernissaannik isumannaannerusumillu atoqateqartalernissaannik eqqarsalersinnissaat. Akiliisitsisalernissarlu tamatumunnga allatut ajornartumik aqutissaalersimasutut isumaqarfigaara.

Matumuuna Maniitsumi Peqqissaavimmi sulisut namminneq piumassuseqarnertik aallaavigalugu illoqarfimminni naartuersittartut taamak annertutigisumik piffissap ilaani appartississinnaasarsimammatigit nersualaarumavakka. Kisianni naartuersittarnerup akileeataaffigineqartalernissaanut taarsiullugu Maniitsumi periuserineqartup nunap sinneranut siammarneqarniarnera isumaqataaffiginngilara. Pissutigalugu tamatta maani inimi isersimasugut innuttaasut imminnut akisussaaffiginerulernissaat kissaatigaarput. Maniitsumilu periuserineqartoq anguniakkatsinnut ajunngikkaluarluni tulluutinnngilaq. Tassami inuup inersimasup inuunermini isumagisassani nammineq akisussaaffigivai, imaanngitsoq akisussaaffitsinnik sunilluunniit pisortat eqqaasitsisuusartuullutillu nakkutiginnittuussasut. Taamaliulissaguttami assigiinnarpaa ullaat tamaasa suliarortussat itersimanersut sianerfigalugit paasiniartalerutsigit.

Nalunngisatsit Peqqinnissaqarfimmi inuppasut suliaritinniarlutik ukiuni arlalinni akissaqannginneq pissutigalugu utaqqisinneqartartut tusartuarpagut. Illuatungaanilu inuit isumannaatsumik atoqatigiittannginnerat pissutigalugu, aningaasarpasut Peqqinnissaqarfimmilu piffiisaaq annertoq "pisariaqanngitsunut" atortarlutigu. Paasisagummi tunngavigalugit paasivarput naartuersinnermut ataatsimut piffisaaq 1,3 tiimi aningaasallu (DK-mi akiusut tunngavigalugit) minnerpaamik 5.700kr.-it (angalaneq ilanngunnagu) atorineqartartut. Tassa ukiumut minnerpaamik 1.100 tiimit aningaasallu 5,2 miokr.-it, angalanerit ilanngunnagit. Eqqarsaatigilaariartigu 2005-miit ukiunut 10-nut kingumut qiviarluta naartuersissimasut katillugit **8.703-it (aar assaa)**, Nunatsinni akileraartartut minnerpaamik 50 mio.kr.-it pisariaqarnerusunut allanut atorineqarsinnaasimagaluit asuliinnaq atorineqarsimasut.

Sunaluunnimmi sukateriffigineqarluni akiliisitsinermik kinguneqartitsisoqartaleraangat, tamatta nalunngilarput mianersornerulertarluta. Taamaattumik neriutitigilluinnarpara naartuersinneq akeqalernissaa akuersissutigineqarpat aamma kinguaassiutitigut nappaatinut allanut soorlu chlamydiamut ukiumut 2.500-it missaanut tunillatsittartunut mianersornerulernitsigut toqqaannartumik ikiliartornissaanut sunniuteqarumaartoq.

Taamaattumik naartuersittarnerup 1.500 - 2.000kr.-nik akileeataaffigineqartalernissaanik Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik siunnersuuteqarpunga neriullunga taperserumaarissi.

1.500-2.000kr.-it. pillugit kissaatiginngisamik meeqqat ingunngortartussat amerlinissaanut ernumassutissaqanngitsutut akerlianik akiliiumanata mianersornerulernissatsinnik kinguneqassasoq isumaqarpunga. Tassami qinigassaqalissaagut ukiut 18-it pilersuisussaataaneq imaluunniit 1.500-2.000kr.-nik akiliilluni naartuersinneq. Aningaasammi pineqartut aneerussivinnulluunniit amigarput.

Siunnersuutigineqartoq akuersissutigineqassapat, inatsisiliornissami pinngitsaalineqarsimallutik eqqarsataatsimikkulluunniit arlaatigut innarluutillit atornerlunneqarlutik naartulersoortartussat aammalu naartup inuunermit navianartorsiorititsisinnaanera pissutigalugu naartuersittariaqarnerit immikkut eqqumaffigineqarnissaat soorunami eqqumaffigineqartariaqassapput.

Naggataatigut eqqaasitsissutigeqqissavara, naartuersinneq nappaatanngilaq. Naartuersinneq imminut piumaffiginerulaarnikkut pinngitsoortitsinneqarsinnaavoq.